

**JUDECĂTORIA
CHIȘINĂU**
(sediul Ciocana)

Republica Moldova, mun. Chișinău, str. Mihail Sadoveanu, 24/1, MD-2044
E-mail: jci@justice.md; Tel.: /+373 22/ 42-53-22; 34-41-07
www.instante.justice.md

Curtea Constituțională a Republicii Moldova
Strada Alexandru Lăpușneanu 28, Chișinău
MD-2004

CONFIDENȚIAL

Judecătoria Chișinău (sediul Ciocana), Vă expediază copiile cauzei nr. 8-02/2024 prin Încheierea din 17.04.2025 privind ridicarea excepției de neconstituționalitate.

Anexă: Copiile cauzei nr.08-02/2024 total pe 135 file.

Demers cu anexe..... 1 – 90 file.
Demers..... 91 file.
Sesizarea privind excepția de neconstituționalitate.... 92 – 106 file.
Cerere de sesizare a Curții Constituționale..... 107 – 111 file.
Referința asupra demersului de indisponibilizare 112 – 116 file.
Cerere privind atragerea în calitate de parte în proces
a terței persoane – Rizea Josete Ane Marie..... 117 – 118 file.
Convenție Matrimonială Între Soți – regim
separației de bunuri – 119 – 122 file.
Proces-verbal al ședinței de judecată..... 123 – 132 file.
Încheiere..... 133 – 135 file.
Total pe 135 file.

Președinte interimar al Judecătoriei mun. Chișinău,

Constantin Damaschin, _____

Grefier: Dorin Mocanu

Sesizare privind excepția de neconstituționalitate

A. Autorul excepției de neconstituționalitate¹**A.1. Persoană fizică****1. Nume Barbăneagră****2. Prenume Sergiu****5. Reprezentant (dacă este cazul) în interesele persoanei interesate Rizea Cristian****A.3. Instanța de judecată****1. Denumirea instanței de judecată/sediu Judecătoria Chișinău sediul Ciocana****2. Judecător/complet de judecată Bologan Ana****4. Adresa instanței de judecată mun.Chișinău, str.M.Sadoveanu 24/1****5. Telefonul și e-mail-ul instanței de judecată Tel: (022) 42-53-22; 33-75-20****33-37-54. E-mail: jci@justice.md**

¹ Aici, autorul excepției de neconstituționalitate va alege rubrica relevantă, ștergându-le pe celelalte.

B. Informații pertinente despre cazul dedus judecării instanței de drept comun²

Ministerul Justiției al Republicii Moldova a înaintat în Judecătoria Chișinău, sediul Ciocana un demers, prin care solicită recunoașterea sentinței penale emisă de înalta Curte de Casație și Justiție nr. 680, din 07.12.2017, prin care s-a dispus confiscarea de la Rizea (Mihai) Cristian a echivalentului în lei la cursul BNR. de la data punerii în executare a sumei de 300 000 euro, ca urmare a comiterii infracțiunii de trafic de influență, indicînd faptul că, Rizea (Mihai) Cristian nu este cetățean al Republicii Moldova, iar conform informației autorităților Române, Rizea (Mihai) Cristian se deține în Penitenciarul București - Prahova România, sumele de bani aflate în conturi, bunurile mobile și imobile ce aparțin lui Rizea (Mihai) Cristian au fost identificate pe teritoriul Republicii Moldova.

La baza demersului formulat de Ministerul Justiției a Republicii Moldova se află cererea de comisie rogatorie formulată de Tribunalul București secția I Penală obiectul careia îl constituie identificarea, indisponibilizarea și confiscarea sumelor de bani aflate în conturi, precum și a bunurilor mobile și imobile aparținând condamnatului RIZEA CRISTIAN (*fiul lui Luigi și Maria, născut la data de*

..... până la concurența sumei de 300,000 euro, fiind identificate până la acest moment:

- 1/2 din părțile sociale ale societății "Rcalitatca-PHG" SRL, IDNO 1020600034765;
- o proprietate compusă din: un teren pentru construcții (nr. cadastral *.....*), o casă de locuit individuală (*.....*) și o construcție accesorie (*.....*), în *.....*, Republica Moldova, aparținând soției RIZEA Josette-Anc-Marie, dar al căror beneficiar real este RIZEA CRISTIAN;
- bunul mobil autoturism marca LAND ROVER RANGE ROVER serie șasiu nr. de înmatriculare *.....*;

conturile bancare deschise la banca "MAIB" S.A., respectiv:

- cont curent al persoanei fizice pentru operațiuni cu cârduri de plată nr. *.....* în EUR;
- cont curent al persoanei fizice nr. *.....* în USD;
- cont curent al persoanei fizice pentru operațiuni cu cârduri de plată nr. *.....* în MDL;

cont curent al persoanei fizice nr. *.....* în EUR;

- cont curent al persoanei fizice pentru operațiuni cu carduri de plată nr. *.....* în USD.

La 31.03.2025 Ministerul Justiției a Republicii Moldova a înregistrat la judecătoria Chișinău sediul Ciocana demersul prin care a invocat că, la 19.03.2025, a intrat în vigoare Legea nr. 35/2025 pentru modificarea unor acte normative (perfecționarea mecanismului de confiscare a bunurilor infracționale). Respectiv, în conformitate cu prevederile art. 559⁴ din Codul de procedură penală, solicităm Judecătoria Chișinău (Ciocana) examinarea cererii părții române de indisponibilizare a bunurilor mobile și imobile ce aparțin cet. Rizea Cristian, în vederea aplicării măsurii asigurătorii în acest sens.

Potrivit circumstanțelor cauzei imobilul din :

nr.cadastral

..... aparține unei terțe persoane și anume Rizea Josette - Anne - Mărie, cu drept de proprietate personală Dnei Rizea Josette - Ane- Mărie, și nu face obiectul proprietății comune în devălmășie, ori între părți este încheiată convenția matrimonială și este procurată din surse proprii. Terța persoană Rizea Josette - Ane- Marie nu are calitate procesuală pe marginea cauzei. Imobilul menționat a fost dobîndit de către terț în baza

² Această parte a formularului trebuie să conțină un rezumat al informațiilor pertinente referitoare la cauza dedusă judecării instanței de drept comun, i.e. instanței în fața căreia sau de care a fost ridicată excepția de neconstituționalitate

surselor de venit a căror proveniență se dovedește prin actele anexate la materialele cauzei, care au fost verificate de notar în momentul semnării contractului. Casa de locuit cu teren pentru construcții cu număr cadastral _____, cu suprafața de 0.0405 ha., amplasat în mun. Chișinău, _____, a fost dobândită de către terța persoană Rizea Josette - Ane - Mărie în temeiul contractului de vânzare- cumpărare 1-1769 din 20.10.2021, cu drept de proprietate personală, ori între părți la 08.11.2017 cu nr.855 a fost încheiat contract matrimonial fiind stabilit regimul separației bunurilor dobândite de fiecare atât pînă la căsătorie cît și după. Încheierea tranzacției a fost precedată de alte două acorduri semnate personal de către Rizea Josette- Ane - Mărie cu vînzătorul Țonu Viaceslav: contractul de arvună nr.2-2260 din 23.06.2021 potrivit căruia s-a achitat suma de 35 000 cu titlu de arvună și acordul adițional nr.1 (2-2408) din 04.07.2021 potrivit căruia s-a achitat cu titlu de arvună de către Rizea Josette Ane Mărie suma de 235 000 Euro. Ulterior Rizea Josette Ane Mărie a împuternicit pe Rizea Cristian să finalizeze tranzacția în contextul în care la 08.07.2021 a plecat cu copilul peste hotarele țării și a revenit abia în anul 2022. Potrivit declarației nr.2- 3943 din 20.2021, vînzătorul Țonu Viaceslav confirmă că prețul pentru imobil a fost achitat anume de Rizea Josette Ane-Marie. Ținînd cont de obligațiile stabilite la art.4 alin.(1) lit.g) al Legii cu privire la spălarea banilor și finanțării terorismului nr.308 din 22.12.2017, notarul fiind entitate raportoare, a verificat proveniența mijloacelor financiare și în temeiul art.11 alin.(2) al Legii citate li-a raportat către SPSCB. Notarului Golubeiuc Valentin, care a autentificat tranzacția, i s-au prezentat actele care dovedesc proveniența exclusivă a mijloacelor bănești de la terța persoană Rizea Josette - Ane - Mărie și care nu au nimic comun cu Rizea Cristian.

Anterior în cadrul examinării cauzei atât terța persoană Rizea Josette Ane Marie cît și partea apărării au solicitat intervenția în proces, instanța de judecată prin încheiere protocolară a respins demersul.

C. Obiectul sesizării³

- Codul de procedură penală al RM (CPP): art. 203, art. 205, art. 209 și art. 210, în măsura în care permit aplicarea sechestrului (indisponibilizarea) bunurilor ce aparțin unor persoane terțe care nu au calitate de parte în procesul penal;
- Codul penal al RM (CP): art. 106¹, în măsura în care permite confiscarea extinsă a bunurilor aparținând unor terți care nu au calitate procesuală și nu au fost condamnați în cauza penală.

Obiectul concret al excepției îl constituie dispozițiile legale sus-menționate, astfel cum au fost sau urmează a fi aplicate în cauza penală menționată, în care organul de urmărire penală a dispus indisponibilizarea (sechestrarea) unui bun imobil - casa de locuit din mun. Chișinău, str. Cireșilor 38/1 - ce aparține subsemnatei, în vederea eventualei confiscări. Terța persoană proprietară (subsemnata) nu are calitate de inculpat sau parte în procesul penal, însă bunul său a fost supus sechestrului în temeiul normelor contestate, pe motivul asigurării *confiscării speciale/extinse* ca urmare a condamnării altei persoane (inculpatul Rizea Cristian). Prin urmare, prevederile legale contestate sunt incidente în cauză și au impact direct asupra drepturilor constituționale ale subsemnatei, condițiile de admisibilitate ale excepției fiind îndeplinite.

În cauza penală se solicită recunoașterea și punerea în executare a unei sentințe penale străine (România) prin care s-a dispus confiscarea sumei de 300.000 Euro de la condamnatul Rizea Cristian.

³ În această parte a formularului se vor menționa prevederile contestate în fața Curții Constituționale, potrivit competenței sale *ratione materiae*. Aceste prevederi trebuie să fie aplicabile la soluționarea cauzei în care a fost ridicată excepția de neconstituționalitate.

Se solicită indisponibilizarea bunului imobil situat în Chișinău, str. Cireșilor 38/1, deși acesta este proprietatea exclusivă a terțului (dobândit legal, pe numele acesteia, anterior recunoașterii sentinței străine). Terța persoană nu am fost citată și nici audiată în procedura penală, neavând calitate procesuală, însă măsura sechestrului îi afectează direct dreptul de proprietate. În aceste condiții, ridic prezenta excepție de neconstituționalitate, susținând că textele legale incidente încalcă drepturile constituționale menționate și permit o ingerință nejustificată față de terți, constituind o *sancțiune mascată* aplicată unor persoane nevinovate și din afara procesului penal.

D. Argumentarea incidenței unui drept sau a mai multor drepturi din Constituție⁴

- **Art. 203 CPP – Punerea sub sechestru:** alin.(2) prevede că *“Punerea sub sechestru a bunurilor se aplică pentru a asigura repararea prejudiciului cauzat de infracțiune, acțiunea civilă sau eventuala confiscare specială sau confiscare extinsă a bunurilor ori a contravalorii bunurilor prevăzute la art. 106 alin. (2) și art. 106¹ din Codul penal.”* file-jytlvulbzfcq64orsxagf5u. Comentariu: Această normă permite așadar sechestrul nu doar pentru garantarea despăgubirilor civile, ci și pentru a asigura viitoarea confiscare specială/extinsă a bunurilor, conform Codului penal.
- **Art. 205 CPP – Temeiurile punerii sub sechestru:** stabilește condițiile în care sechestrul poate fi aplicat (existența unor probe suficiente din care să rezulte o **presupunere rezonabilă** că bunurile pot servi la repararea prejudiciului ori la garantarea confiscării). De asemenea, procedura implică, de regulă, o **ordonanță motivată a procurorului** confirmată de judecătorul de instrucție, sau o încheiere a instanței de judecată, în condițiile legii. Comentariu: Norma este însă generală și **nu distinge explicit între bunurile aflate în proprietatea inculpatului și cele aparținând terților**. În practică, această omisiune permite extinderea măsurii și asupra bunurilor terților, fără garanții suplimentare.
- **Art. 209 CPP – Contestarea punerii bunurilor sub sechestru:** alin.(1) prevede că sechestrul poate fi contestat conform CPP, însă plângerea/recursul **nu suspendă executarea** măsurii. Alin.(2) prevede că *“alte persoane decât bănuitul, învinuitul, inculpatul care consideră că menținerea sechestrului asupra bunurilor lor este nejustificată sunt în drept să ceară scoaterea bunurilor lor de sub sechestru organului de urmărire penală, judecătorului de instrucție sau instanței de judecată care judecă cauza”* u. Dacă o astfel de cerere este respinsă sau ne-soluționată în 10 zile, persoana terță poate sesiza instanța civilă, printr-o acțiune separată, pentru ridicarea sechestrului. *Aceste prevederi recunosc formal dreptul terțului de a contesta sechestrul, ori terțul nu este integrat ca parte în procesul penal privind sechestrul.*
- **Art. 210 CPP – Scoaterea bunurilor de sub sechestru:** prevede cazurile în care sechestrul se ridică din oficiu (dacă dispare scopul – de ex. se retrage acțiunea civilă, se schimbă încadrarea juridică, se constată lipsa temeiului legal al măsurii etc.) Totodată, alin.(2) permite **menținerea sechestrului chiar și după încetarea procesului penal sau achitarea persoanei**, pentru încă o lună, la cererea părții civile sau a altor persoane interesate, în vederea intentării unei acțiuni civile. Comentariu: Această normă indică **posibilitatea persistenței unei măsuri restrictive asupra bunurilor chiar în absența unei condamnări penale, dacă se urmărește valorificarea lor pe altă cale (civilă).**
- **Art. 106¹ CP – Confiscarea extinsă:** instituit prin Legea nr.326/2013, reglementează confiscarea extinsă ca măsură de siguranță patrimonială. Alin.(1) definește confiscarea extinsă ca fiind trecerea forțată și gratuită în proprietatea statului a altor bunuri decât cele menționate la art.106 (confiscarea specială), *dacă persoana este condamnată pentru anumite infracțiuni grave (liste enumerate) și dacă fapta a fost comisă în interes material, când instanța este convinsă că bunurile respective depășesc substanțial veniturile licite și nu pot avea o proveniență licită. Relevant pentru excepție este alin.(2¹) care prevede că*

⁴ În această parte a formularului, autorul excepției de neconstituționalitate va argumenta de ce consideră aplicabil unul sau mai multe drepturi garantate de Constituție, adică va argumenta dacă există o ingerință în unul sau mai multe drepturi garantate de Constituție.

"Confiscarea extinsă poate fi dispusă și asupra bunurilor transferate fictiv către terți, dobânditori de rea-credință, precum și în cazul terților care știau sau ar fi trebuit să știe că scopul transferului a fost evitarea confiscării." Comentariu: Prin această prevedere, legea permite extinderea confiscării și asupra bunurilor aflate formal la terți, dacă se dovedește caracterul fictiv al transferului sau rea-credința a terților (cunoștința că se urmărește evitarea confiscării). Practic, bunurile terților pot fi confiscate dacă se stabilește că aceștia au acționat ca interpuși ai condamnatului.

Din coroborarea acestor norme rezultă că, în vederea asigurării unei eventuale confiscări (inclusiv extinse) conform art.106¹ CP, organele judiciare pot **indisponibiliza prin sechestrul orice bun susceptibil de a fi confiscat, indiferent în posesia cui se află**. Aceasta înseamnă că pot fi sechestrate nu doar bunurile inculpatului/condamnatului, ci și **bunuri aflate pe numele unor terți**, dacă se consideră că ele ar putea face obiectul confiscării speciale sau extinse. Legea procesuală oferă terților doar o **posibilitate limitată** de a contesta măsura (fără participare deplină în procesul penal), iar legea penală substanțială (art.106¹ CP) **autorizează confiscarea** bunurilor transferate către terți în anumite condiții (fictivitate sau rea-credință). În opinia părții apărării, aceste prevederi, în forma și interpretarea actuală, contravin unor principii și drepturi fundamentale garantate de Constituție, după cum se va detalia în continuare.

Dispoziții constituționale și instrumente internaționale invocate

Se consideră încălcate prin aplicarea normelor sus-menționate următoarele prevederi din **Constituția Republicii Moldova**:

- **Art. 16 – Egalitatea:** (alin. (2)) *"Toți cetățenii Republicii Moldova sunt egali în fața legii și a autorităților publice, fără deosebire..."*. Principiul egalității impune ca nicio persoană să nu fie discriminată sau lipsită de garanțiile procesuale numai pe criteriul statutului său procesual. Or, în prezenta cauză, proprietarul bunului (terțul) este tratat diferit față de părțile procesului penal (inculpatul sau partea civilă) – bunurile sale sunt supuse sechestrului fără ca el să beneficieze de drepturile procedurale (audieri, contradictorialitate) ale unei părți, ceea ce constituie o inegalitate în fața legii.
- **Art. 20 – Accesul liber la justiție:** (alin. (1)) *"Orice persoană are dreptul la satisfacție efectivă din partea instanțelor judecătorești competente împotriva actelor ce îi violează drepturile, libertățile și interesele legitime."* Se va argumenta că terțul vizat de sechestrul **nu dispune de un acces efectiv la justiție** în cadrul procesului penal, fiind nevoit să recurgă la proceduri paralele (cereri către organul de urmărire, acțiune separată în civil) pentru a-și apăra drepturile. Această situație contravine și garanțiilor art.6 din CEDO privind dreptul la un proces echitabil.
- **Art. 21 – Presumția nevinovăției:** consfințește că *"orice persoană este considerată nevinovată până la stabilirea vinovăției sale printr-o hotărâre judecătorească definitivă."* Deși subsemnata **nu are calitatea de acuzat** (fiind terț), efectul combinat al normelor criticate este aplicarea asupra sa a unor măsuri cu caracter sever (sechestrul, posibilă confiscare) **în absența oricărei condamnări** sau a stabilirii vreunei vinovății din partea sa. Sechestrarea bunurilor unui terț **pentru fapta altuia** echivalează practic cu o culpabilizare implicită a terțului (ca presupus complice sau beneficiar al infracțiunii) **fără judecată**. Totodată, prin instituirea confiscării extinse, condamnatului i se poate cere să justifice proveniența licită a averii sub sancțiunea confiscării, ceea ce inversează sarcina probei și poate fi interpretat ca o atingere adusă prezumției de nevinovăție. Acest aspect se analizează și prin prisma jurisprudenței CEDO (art.6 §2 din Convenție).

- **Art. 23 – Dreptul fiecărui om de a-și cunoaște drepturile și îndatoririle:** impune ca legile să fie *clare, precise și previzibile*, astfel încât persoanele să își poată adapta conduita. Se va arăta că normele CPP criticate **nu oferă suficiente clarificări** privind situația terților: legea nu detaliază condițiile și limitele în care bunurile terților pot fi sechestrate sau cum li se asigură acestora dreptul la apărare. Sintagme ca "*bunuri ale bănuțului... indiferent la cine se află*" sherloc.unodc.org sau "*bunuri transferate fictiv către terți*" file-jyvtulbzfcq64orsxagf5u pot da naștere unor interpretări arbitrare, organul judiciar având o marjă largă în a aprecia dacă un bun al unui terț "aparține" în fapt inculpatului. Lipsa de previzibilitate a rezultat, în speță, în confiscarea (sechestrarea) unui bun dobândit licit de subsemnata, **fără ca legea să prevadă explicit protecția terților de bună-credință**. Această impredictibilitate contravine art.23 din Constituție și principiului legalității (inclusiv art.7 din CEDO, sub aspectul *nullum crimen, nulla poena sine lege* – nicio sancțiune fără bază legală clară).
- **Art. 46 – Dreptul la proprietate privată și protecția acesteia:** (alin.(1) și (2)) garantează dreptul de proprietate și prevede că nimeni nu poate fi expropriat decât pentru o cauză de utilitate publică, cu dreaptă despăgubire. De asemenea, alin.(3) statuează "*prezumția caracterului licit al dobândirii*" averii. Măsurile contestate reprezintă o ingerință gravă în dreptul de proprietate al terțului, privându-l de posesia și folosirea bunului său **în absența oricărei despăgubiri** (sechestrul blochează bunul, iar confiscarea îl transferă statului fără plată). Vom argumenta că această ingerință **nu respectă condițiile constituționale**: nu există o "utilitate publică" imediată și directă (scopul real este *pedepsirea indirectă a inculpatului*), iar caracterul licit al proprietății terțului este practic ignorat, fiind răsturnat printr-o prezumție de rea-credință **fără probatoriu solid**. Art.46 impune un just echilibru între interesul general și drepturile individului, echilibru care, în situația terților neimplicați în infracțiune, este rupt.

Nu în ultimul rând, sunt incidente și **standarde internaționale aplicabile: art. 6 și 8 din Convenția Europeană a Drepturilor Omului (CEDO)** (dreptul la proces echitabil; dreptul la respectarea domiciliului și vieții private) și **art. 1 din Primul Protocol adițional CEDO** (protecția proprietății). Jurisprudența Curții Europene a Drepturilor Omului subliniază că orice ingerință în dreptul de proprietate trebuie să fie *prevăzută de lege, să urmărească un scop legitim și să fie proporțională* (asigurând un just echilibru între interesul general și drepturile individuale). De asemenea, CEDO a examinat cauze privind confiscarea bunurilor aparținând terților și a impus garanții pentru protejarea drepturilor acestora (e.g. cauzele **Agosi c. UK** 1986, **Air Canada c. UK** 1995 – confiscarea bunurilor aflate la terți după condamnare, **Silickiene c. Lituania** 2012 – confiscarea bunurilor soției în procesul penal al soțului).

Normele contestate nu corespund acestor cerințe de proporționalitate și garanțiilor unui proces echitabil.

Jurisprudența Curții Constituționale relevante

Curtea Constituțională a Republicii Moldova (CCR) a avut ocazia să se pronunțe asupra constituționalității instituției confiscării extinse prin **Hotărârea nr. 6 din 16.04.2015**, respingând atunci excepția și declarând constituționale prevederile respective. În motivare, Curtea a reținut, inter alia, că:

- Confiscarea extinsă este un instrument justificat de scopul de a combate infracționalitatea gravă și **se aplică doar față de persoana condamnată** pentru anumite infracțiuni grave comise în interes material. Curtea a subliniat că măsura are caracter subsidiar și se dispune

de instanță **numai după pronunțarea unei condamnări** definitive pentru o faptă gravă, când există indicii privind acumularea de bunuri ilicite. *De aici rezultă că însuși cadrul constituțional trasat de Curte condiționează confiscarea extinsă de existența unei condamnări penale prealabile.*

- Referitor la *prezumția caracterului licit al averii* (art.46 alin.(3) din Constituție), CCR a statuat că aceasta **nu este absolută**, legiuitorul putând să prevadă mecanisme de **răsturnare a acestei prezumții** prin administrarea de probe contrarii. Astfel, dacă există probe că bunurile deținute de condamnat provin din activități infracționale, instanța poate dispune confiscarea extinsă, chiar și pentru bunuri dobândite anterior sau ulterior infracțiunii, în limita unei perioade de referință. *Cu toate acestea, Curtea a subliniat implicit necesitatea unor criterii clare și a respectării dreptului la un proces echitabil în aplicarea unor asemenea măsuri.* În sensul jurisprudenței CEDO citate de CCR, măsurile patrimoniale cu caracter preventiv nu pot fi aplicate pe baza unor simple suspiciuni, ci trebuie fundamentate pe stabilirea obiectivă a faptelor relevante (a se vedea **Raimondo c. Italia**, 1994, citat de CCR).
- Nu în ultimul rând, CCR a menționat că legea (art.106¹ CP) conține garanța că **confiscarea extinsă nu afectează drepturile terților de bună-credință**. În interpretarea conformă a legii, numai bunurile transferate în mod simulat sau cu știința de cauză a terților pot fi confiscate de la aceștia. Prin urmare, se presupune că bunurile aparținând real unor terți, dobândite licit și fără legătură cu infracțiunea, *nu ar trebui* să intre sub incidența confiscării extinse.

Relevanța acestor considerente: Excepția de față nu contestă în ansamblu instituția confiscării extinse (deja validată în principiu de CCR), ci vizează situația particulară și **neacoperită explicit** în hotărârea din 2015 – aceea a **terților neparticipanți la proces**, ale căror bunuri sunt supuse măsurilor asigurătorii și confiscării **fără ca terții să fie condamnați sau judecați** pentru vreo faptă penală. Hotărârea nr.6/2015 analizează confiscarea extinsă raportat la persoana condamnată însăși, nu și impactul asupra terților. Dimpotrivă, Curtea a pornit de la premisa că măsura operează *față de condamnat*, subînțelegându-se că terții de bună-credință ar trebui protejați. În practică însă, prin normele procesuale criticate (art.203, 205 CPP ș.a.), **bunurile terților pot fi sechestrate ab initio**, chiar înainte de a se stabili dacă acei terți sunt de rea-credință sau nu. Or, acest efect nu a fost examinat direct de CCR.

De asemenea, în jurisprudența sa ulterioară, CCR a subliniat importanța respectării **dreptului la apărare și a caracterului contradictoriu** al procedurilor, inclusiv în materia sechestrului. Prin **Decizia nr. 37 din 30.03.2021** (de inadmisibilitate), Curtea a reținut că art. 205 CPP trebuie interpretat în sensul existenței unui control judecătoresc efectiv al măsurii sechestrului și că excepțiile de la contradictorialitate trebuie strict reglementate. Or, în cazul terților, procedura actuală exclude practic contradictorialitatea la momentul dispunerii sechestrului (nefiind prezenți sau reprezentați). Aceasta contravine atât art.20 din Constituție, cât și art.26 (dreptul la apărare) și principiilor statului de drept (art.1 alin.(3) Const.).

În concluzie, nu există o jurisprudență a Curții Constituționale care să fi analizat *direct și explicit* **conflictul** dintre normele ce permit sechestrul/confiscarea bunurilor terților și drepturile fundamentale invocate. Prin urmare, această excepție ridică o problemă nouă, ce necesită examinarea Curții în vederea dezvoltării jurisprudenței constituționale.

E. Argumentarea pretensei încălcări a unuia sau a mai multor drepturi garantate de Constituție⁵

1. **Încălcarea accesului efectiv la justiție al terților - Art.20 Constituție, Art.6 CEDO) – denegare de drepturi procesuale și absența contradictorialității.** Normele criticate creează o situație paradoxală: deși terța persoană este direct afectată de măsura asiguratorie (și potențial de confiscarea finală), **legea nu îi recunoaște calitatea de parte în procesul penal** (decât, eventual, pe calea unei acțiuni separate). În speța de față, subsemnata nu a fost citată la judecarea demersului de sechestrul și nu a avut posibilitatea de a prezenta argumente înainte ca instanța să dispună măsura asupra bunului meu. Abia ulterior, legea îmi oferă remedii limitate: o **cerere de ridicare a sechestrului** adresată acelorași organe care au decis măsura (procuror sau instanța de judecată sesizată cu fondul) și, în caz de refuz/tăcere.

Aceste remedii, deși existente pe hârtie, sunt insuficiente pentru a garanta un **recurs efectiv** în sensul art.20 Constituție și art.13 CEDO. În primul rând, contestarea în fața organului care a instituit sechestrul este lipsită de imparțialitate și oricum nu suspendă executarea măsurii. În al doilea rând, demararea unui proces civil separat implică timp și costuri, prelungind perioada în care terțul este deposedat de bunuri. Practic, până la soluționarea definitivă a cauzei penale, sechestrul rămâne în vigoare, ceea ce poate dura luni sau ani – timp în care proprietarul legitim nu se poate folosi de bun. Această situație echivalează cu o **negare a accesului rapid și efectiv la justiție**.

Excluderea terțului din faza inițială a procesului penal contravine cerințelor unui **proces echitabil**. Jurisprudența CEDO impune asigurarea *contradictorialității* și a *egalității de arme* în procedurile ce privesc drepturile unei persoane. În cauza **Silickiene c. Lituania (2012)**, de exemplu, soția condamnatului a susținut că procedura prin care bunurile sale au fost confiscate *nu a fost echitabilă*, tocmai pentru că nu a avut calitate efectivă de parte. Deși contextul diferă, principiul rămâne: dacă bunul cuiva urmează a fi confiscat, acea persoană trebuie **ascultată și implicată** corespunzător în proces. Normele CPP actuale nu prevăd obligația organelor de a **cita și audia terțul** înainte de a pune sechestrul pe bunul său – lacună ce contravine art.20 din Constituție. Tot astfel, art. 305 CPP (necontestat aici, dar relevant) exceptează cazul sechestrului de la regula citării părților la judecarea unor cereri, afectând caracterul contradictoriu al procedurii.

În concluzie, terțul aflat în situația subsemnatei **nu beneficiază de o protecție jurisdicțională adecvată și promptă**. Accesul la justiție este unul formal, nu și efectiv. Această stare de fapt contravine nu doar art.20 din Constituție, dar și art.6 par.1 CEDO (dreptul de acces la un tribunal), respectiv art.13 CEDO (dreptul la un recurs efectiv).

2. **Încălcarea dreptului de proprietate al terțului și disproporționalitatea măsurii (Art.46 Constituție, art.1 Prot.1 CEDO) – ingerință nejustificată și dezechilibrată.** Sechestrul și confiscarea ce planează asupra bunului subsemnatei constituie o **privare de proprietate** în sens larg. Prin instituirea sechestrului, dreptul terțului de dispoziție și folosință asupra imobilului este complet suspendat (nu îl poate vinde, nu îl poate ipoteca, având teama de a nu încălca regimul

⁵ În această parte a formularului, autorul excepției de neconstituționalitate va argumenta, după caz, de ce consideră că îi este încălcat unul sau mai multe drepturi garantate de Constituție. Este recomandabil ca acesta să urmeze, în argumentarea sa, următorii pași: (1) dacă ingerința în unul sau mai multe drepturi garantate de Constituție este prevăzută de lege; în caz afirmativ, (2) dacă ingerința urmărește realizarea unui scop legitim permis de Constituție; în caz afirmativ, (3) dacă există o legătură rațională între ingerință și scopul legitim urmărit; în caz afirmativ, (4) dacă ar putea fi instituite alte măsuri legislative la fel de eficiente și mai puțin intruzive pentru dreptul/drepturile fundamentale în discuție; în caz afirmativ, (5) dacă ingerința este proporțională cu scopul legitim urmărit.

impus). Confiscarea extinsă, dacă ar fi aplicată, ar desăvârși această privare, transferând **irevocabil** proprietatea către stat, fără vreo compensație.

Potrivit jurisprudenței CEDO, o atare ingerință trebuie să satisfacă testul de legalitate, scop legitim și proporționalitate. În privința **legalității**, am arătat deja deficiențele de claritate ale normelor (pct. anterior, privind art.23 Const.). Terțul de bună-credință nu are cum să anticipeze că un bun dobândit licit i-ar putea fi confiscat din cauza unei acuzații aduse altei persoane. Legea internă oferă doar indicii vagi – ex. art.204 CPP spune că se poate pune sechestru pe bunurile inculpatului “indiferent la cine se află acestea”, formulare ce poate include și cazul în care bunul se află la un terț. **Însă legea nu precizează criteriile procedurale** pentru a stabili *dreptul de proprietate real* asupra acelor bunuri. În speță, s-a considerat suficient faptul că imobilul era folosit ocazional de soțul meu (inculpatul) pentru a concluziona că “aparține” acestuia, deși **actele de proprietate și proveniența fondurilor** demonstrează contrariul. O asemenea incertitudine legislativă nu corespunde exigențelor art.23 și 46 din Constituție.

În ceea ce privește **scopul legitim**, sechestrul și confiscarea urmăresc, desigur, un interes public – recuperarea produsului infracțiunii și prevenirea ascunderii bunurilor obținute ilegal. Statul are, în principiu, un interes legitim în a **despoveda infractorii de bunurile ilicite**. Acest interes nu poate fi negat. Problema care se pune însă este dacă, **în cazul terților nevinovați**, măsura mai servește un scop legitim în mod direct. Când este vizat un terț, **nu acel terț a comis infracțiunea** și nu el a obținut venituri ilicite, deci bunul său nu poate fi catalogat ca “*productum sceleris*” sau “*instrument al infracțiunii*” (*instrumentum sceleris*). Statul ar putea susține că scopul este împiedicarea inculpatului de a-și proteja averea ascunzând-o la terți. Este un scop legitim de prevenire a fraudei. Dar, pentru ca acest scop să fie real, trebuie **dovedit** că terțul este complice la acea stratagemă. În lipsa unei asemenea dovezi, confiscarea bunului terțului nu servește pedepsirii infractorului (care, de altfel, oricum este deja sancționat penal), ci devine o **pedeapsă colectivă** sau o **măsură pur formalistă** ce lovește și în persoane care nu au legătură cu infracțiunea.

În speță, **nu s-a demonstrat niciun moment** că terțul a acționat ca paravan pentru soțul. Dimpotrivă, s-a făcut dovada documentară că imobilul din Chișinău a fost achiziționat **integral din mijloacele mele financiare proprii** (inclusiv fonduri moștenite și economii personale), anterior recunoașterii sentinței străine, și că între soți exista un contract matrimonial de separație a bunurilor. Notarul public a verificat proveniența banilor la momentul tranzacției, conform obligațiilor legale de prevenire a spălării banilor, și a confirmat caracterul licit al fondurilor terțului. Toate aceste aspecte denotă că **nu a existat un scop ilicit** în transferul sau deținerea bunului de către mine. Prin urmare, menținerea sechestrului nu mai are un **temei factual** care să-i confere un scop legitim actual – devine o măsură arbitrară.

Referitor la **proporționalitate**, considerăm că normele criticate, prin efectele lor, **nu păstrează un just echilibru** între interesele generale și drepturile individului, contrar art.54 alin.(2) din Constituție și art.1 Prot.1 CEDO. Curtea Europeană a subliniat că trebuie evaluată dacă s-a menținut “*un echilibru între cerințele interesului general și interesele persoanelor în cauză*”. Or, în cazul sechestrului asupra bunurilor terților, balanța este grav înclinată în defavoarea persoanelor în cauză (terții). Statul ar dispune de o putere excesivă: **blochează și confiscă bunul fără compensație și fără condamnarea proprietarului**, lăsând acestuia toată povara de a-și dovedi nevinovăția și de a-și recupera bunul. Aceasta echivalează cu o **răsturnare a rolurilor**: în loc ca autoritățile să dovedească reaua-credință a terțului, terțul trebuie să-și dovedească buna-credință ulterior, dacă mai poate.

Un alt indiciu al disproporționalității este **caracterul definitiv și automat** al confiscării extinse odată dispusă: bunul este pierdut *in integrum*, chiar dacă terțul nu este parte la proces. Măsura nu oferă posibilitatea unei compensații sau recuperări ulterioare (dacă, de pildă, terțul ar demonstra că confiscarea lui a fost nefondată, el nu mai are oricum bunul și nici despăgubiri nu sunt prevăzute). Practic, terțul suportă consecințe mai grave decât însuși condamnatul în anumite cazuri. Aceasta este cu atât mai disproporționat cu cât terțul **nu a încălcat vreo lege**. Dreptul de proprietate al terților de bună-credință ar trebui, în statul de drept, să fie intangibil față de consecințele infracțiunilor altora.

Subliniem și că art.46 alin.(2) din Constituție interzice exproprierea fără o cauză de utilitate publică și fără despăgubire. Confiscarea extinsă este, desigur, o sancțiune penală sui-generis, nu o expropriere administrativă, însă **efectul** este similar exproprierii (transfer forțat de proprietate). Lipsa oricărei compensații și lipsa legăturii terțului cu fapta penală fac ca măsura să nu poată fi asimilată unei exproprieri pentru utilitate publică, ci mai degrabă unei **pedeapse** aplicate terțului. Or, pedepsele nu pot priva o persoană nevinovată de bunuri. Astfel, normele permit o ingerință nelegitimă în substanța dreptului de proprietate, contrar art.46.

În concluzie, raportat la art.46 din Constituție și art.1 din Protocolul 1 CEDO, **restrângerea adusă dreptului de proprietate al terțului nu este proporțională**. Deși urmărește un scop legitim (recuperarea produselor infracțiunii), măsura nu este necesară în mod real în cazul terților onești și nici adecvată, deoarece prejudiciază mai mult persoane nevinovate decât pe infractori. Există mijloace mai blânde și mai țintite pentru a atinge scopul (de ex., oprirea veniturilor condamnatului, confiscarea bunurilor efectiv ale condamnatului, acțiune civilă în fraudă contra celor care au preluat bunuri ale condamnatului etc.), fără a aduce atingere proprietății altora ce nu au fost implicați.

3. Afectarea prezumției de nevinovăție și caracterul “punitiv” mascat al măsurilor (Art.21 Constituție, art.6 §2 CEDO) - *nicio pedeapsă fără vină*. De principiu, **confiscarea extinsă este calificată de lege ca măsură de siguranță, nu ca pedeapsă**, iar sechestrul este o măsură procesuală preventivă. Cu toate acestea, analiza substanțială a efectelor lor arată un veritabil caracter sancționator: confiscarea conduce la **pierdere patrimonială definitivă**, deci are efect similar unei amenzi penale foarte severe sau chiar al unei pedepse civile. Conform Constituției (art.21) și principiilor generale de drept, o asemenea sancțiune nu poate fi aplicată decât cu respectarea prezumției de nevinovăție – cu alte cuvinte, doar persoanelor găsite vinovate printr-o hotărâre definitivă.

În cazul terților, avem o situație inacceptabilă: se aplică o sancțiune substanțială (pierderea bunului) unei persoane care **nu a fost judecată și condamnată**. Este ca și cum terțul ar fi considerat “vinovat prin asociere” cu inculpatul. Aceasta contravine flagrant prezumției de nevinovăție. Dacă statul consideră că terțul a comis o ilegalitate (de ex., complicitate la ascunderea bunurilor, tănuire, spălare de bani), atunci ar trebui să-l **tragă la răspundere penală separată** pentru acea faptă și, eventual, să confişte bunul ca pedeapsă complementară. Dar confiscarea extinsă ocolește acest drum, aplicând direct “pedeapsa” fără proces. În felul acesta, normele contestate permit o **sancționare de facto a terțului fără ca vinovăția lui să fi fost stabilită judiciar**.

Această problemă a fost remarcată chiar în argumentele autorităților naționale. În sesizarea soluționată prin HCC nr.6/2015, *Avocatul Poporului* a susținut că “**confiscarea bunurilor proprietate privată de la o persoană terță este o măsură inadecvată, deoarece această persoană nu este declarată culpabilă pentru crima care niciodată nu i-a fost dovedită...**” constcourt.md. Cu

toate acestea, Curtea Constituțională nu a răspuns direct la această obiecție în considerentele hotărârii, validând probabil constituționalitatea având în vedere că legea cere existența unei condamnări a altei persoane (deci nu e *strict* o confiscare fără nicio condamnare). Dar situația particulară a terțului rămâne problematică: practic, se ajunge la **ocolirea prezumției de nevinovăție** a terțului, atribuindu-i-se implicit o conduită ilicită (rea-credință la dobândirea bunului) fără ca acesta să fi beneficiat de garanțiile unui proces penal (nu a fost inculpat, nu a fost judecat).

Mai mult, chiar față de inculpatul însuși, confiscarea extinsă ridică semne de întrebare sub aspectul prezumției de nevinovăție, deoarece instanța îl sancționează pentru *bunuri ce nu sunt legate de infracțiunea pentru care a fost condamnat*. În esență, se face o **prezumție de ilicitețe** asupra averii sale, pe care el trebuie să o răstoarne – o inversare a sarcinii probei care tensionează prezumția de nevinovăție. CCR a considerat această prezumție ca fiind relativă, acceptabilă în măsura în care există indicii serioase de avere ilicită. Totuși, Curtea Europeană a Drepturilor Omului a avertizat că, și atunci când sancțiunile nu sunt numite “penale” dar au caracter punitiv, tot se aplică garanțiile art.6 §2 CEDO (prezumția de nevinovăție).

În cauza **Phillips c. UK** (2001) de exemplu, CEDO a examinat confiscarea extinsă aplicată unui condamnat pentru trafic de droguri și a decis că nu s-a încălcat prezumția de nevinovăție, sub condiția ca procedura de confiscare să se refere la **evaluarea averii** și nu la stabilirea unei noi vinovății penale constcourt.md. Totuși, **Phillips c. UK** viza *același inculpat*, nu un terț. În cazul unui terț, situația e diferită – practic i se impută terțului o conduită (rea-credință) echivalentă cu o infracțiune (tănuire) fără a-l acuza formal. Aceasta credem că sare peste limitele admisibile.

Pe plan intern, această problematică atinge și principiul **legalității incriminării și pedepsei** (aspect nedezvoltat de noi deoarece nu a fost invocat art.22 Const. direct). Totuși, subliniem: **nicio pedeapsă nu poate fi aplicată în lipsa unei condamnări penale**. Confiscarea extinsă aplicată terțului reprezintă o pedeapsă mascată, iar sechestrul premergător – o **pedeapsă anticipată**. În speța noastră, instanța a dispus sechestrarea casei subsemnatei *fără ca subsemnata să fi încălcat vre-o lege*, bazându-se exclusiv pe faptul că soțul meu a fost condamnat într-o altă țară. Este ca și cum s-ar fi **presupus complicitatea mea** la infracțiunea lui, ceea ce afectează grav prezumția de nevinovăție ce ar trebui să mi se recunoască.

Asemenea consecințe contravin și art. 6 §2 CEDO, care protejează nu doar pe acuzați, ci și pe *terți* împotriva insinuărilor de vinovăție în proceduri conexe. De exemplu, în cauza **Allen c. Marea Britanie** (2013, Marea Cameră), Curtea a extins garanțiile prezumției de nevinovăție la situația în care, într-o procedură ulterioară de despăgubiri, s-ar fi putut sugera că reclamanta era totuși vinovată de o infracțiune de care fusese achitată – considerându-se că statul nu poate afirma vinovăția unei persoane fără o hotărâre penală definitivă. Prin analogie, în cazul nostru, statul (prin instanță) nu poate considera că subsemnata “știa sau trebuia să știe” de scopul infracțional (de evitare a confiscării) **fără o judecată** care să stabilească acest fapt dincolo de dubiu.

4. Normele permit o “sancțiune mascată” în absența unei condamnări – încălcarea art.1 alin.(3) din Constituție (stat de drept). Deși nu a fost invocat expres la început, subliniem că principiul statului de drept, proclamat de art.1 alin.(3) al Constituției, presupune respectarea strictă a drepturilor și garanțiilor procedurale în actul de justiție penală. Or, a confisca bunuri de la cineva care nu a fost condamnat încalcă **ordinea de drept** și securitatea raporturilor juridice. Este, în esență, o formă de răspundere “obiectivă” sau “collectivă”, incompatibilă cu valorile constituționale moderne. Justiția penală trebuie să sancționeze fapte și persoane vinovate, nu să creeze victime colaterale. Aplicarea extensivă a sechestrului asupra terților inocenți transformă o

măsură menită să asigure confiscarea (justificată când privește bunurile inculpatului) într-o veritabilă **pedeapsă fără condamnare**. Aceasta subminează încrederea în justiție și în caracterul previzibil și echitabil al legii.

Reiterăm că dispozițiile art.54 alin.(2) din Constituție cer ca restrângerea exercițiului unor drepturi să fie **necesară și proporțională** scopului legitim urmărit. În cazul de față, restrângerea drepturilor terțului (proprietate, acces la justiție) nu este nici necesară, nici proporțională, întrucât același scop (securizarea confiscării de la infractor) putea fi atins prin măsuri care să nu prejudicieze terții nevinovați. Prin urmare, normele contestate, *în interpretarea și aplicarea lor actuală*, nu respectă exigențele art.54 și sunt neconstituționale în măsura în care se aplică terților fără culpă.

F. Lista documentelor relevante (dacă este cazul)⁶

Copia mandatului avocatului

⁶ În această parte a formularului, autorul excepției de neconstituționalitate va enumera documentele relevante (extrasul cu prevederile normative contestate, alte hotărâri sau decizii ale Curții Constituționale cu un obiect similar, alte hotărâri sau decizii cu obiect similar pronunțate de alte curți constituționale, jurisprudența relevantă a Curții Europene a Drepturilor Omului, studii de drept comparat), pe care le va anexa.

G. Declarația și semnătura autorului sesizării⁷

Declar că informațiile ce figurează în prezentul formular de sesizare sunt exacte.

Data 14.04.2025

Avocat Barbăneagră Sergiu

⁷ În această parte a formularului, autorul excepției de neconstituționalitate va declara pe propria sa onoare că informațiile prezentate Curții sunt veridice, semnând la final.

ÎNCHEIERE

17 aprilie 2025

mun. Chișinău

Judecătoria Chișinău, sediul Ciocana

Instanța de judecată avînd în componența sa:

Președintele ședinței, judecătorul

Grefier:

Reprezentantului Ministerului Justiției al RM

Procurorului

Avocatului

În absența:

Condamnatului

Bologan Ana

Mocanu Dorin

Sandu Daniela

Oxana Cucereavfi

Barbăneagră Sergiu

Rizea (Mihai) Cristian

Examinînd în ședința publică, cererea avocatului Barbăneagră Sergiu în interesele condamnatului Rizea (Mihai) Cristian, privind ridicarea excepției de neconstituționalitate a prevederilor art. art. 203 alin. (2), 205, 209, 210 Cod de procedură penală și art. 106¹ Cod penal, în raport cu prevederile art. art. 16, 20, 21, 23, 26, 46 și 54 din Constituția Republicii Moldova, în cauza privind demersul Ministrului Justiției al Republicii Moldova privind recunoașterea sentinței penale emisă de înalta Curte de Casație și Justiție nr. 680, din 07.12.2017, prin care s-a dispus confiscarea de la Rizea (Mihai) Cristian a echivalentului în lei la cursul BNR, de la data punerii în executare a sumei de 300 000 euro, ca urmare a comiterii infracțiunii de trafic de influență,-

Asupra materialelor cauzei, și a cererii avocatului Barbăneagră Sergiu în interesele condamnatului Rizea (Mihai) Cristian audiind părțile în ședință, instanța de judecată,-

CONSTATĂ:

Ministrul Justiției al Republicii Moldova a înaintat în Judecătoria Chișinău, sediul Ciocana un demers, prin care solicită recunoașterea sentinței penale emisă de înalta Curte de Casație și Justiție nr. 680, din 07.12.2017, prin care s-a dispus confiscarea de la Rizea (Mihai) Cristian a echivalentului în lei la cursul BNR, de la data punerii în executare a sumei de 300 000 euro, ca urmare a comiterii infracțiunii de trafic de influență, indicînd faptul că, Rizea (Mihai) Cristian nu este cetățean al Republicii Moldova, iar conform informației autorităților Române, Rizea (Mihai) Cristian se deține în Penitenciarul București – Prahova România, sumele de bani aflate în conturi, bunurile mobile și imobile ce aparțin lui Rizea (Mihai) Cristian au fost identificate pe teritoriul Republicii Moldova.

În cadrul examinării demersului Ministrului Justiție, avocatul Barbăneagră Sergiu în interesele condamnatului Rizea (Mihai) Cristian a înaintat o cerere prin care a solicitat ridicarea excepției de neconstituționalitate a prevederilor art. art. 203 alin. (2), 205, 209, 210 Cod de procedură penală în măsura în care permit aplicarea sechestrului (indisponibilizarea) bunurilor ce aparțin unor persoane terțe, care nu au calitatea de parte în procesul penal și art. 106¹ Cod penal în măsura în care permite confiscarea extinsă a bunurilor aparținînd unor terți care nu au calitate procesuală și care nu au fost condamnați

134
în cauza penală, în raport cu prevederile art. art. 16, 20, 21, 23, 26, 46 și 54 din Constituția Republicii Moldova.

În ședința de judecată apărătorul condamnatului Rizea (Mihai) Cristian – avocatul Barbăneagră Sergiu a susținut cererea privind ridicarea excepției de neconstituționalitate, solicitând să fie admisă integral conform motivelor invocate.

Reprezentantul Ministrului Justiției al RM, Daniela Snadu în ședința de judecată, a pledat pentru respingerea integrală a cererii înaintate în interesele condamnatului Rizea (Mihai) Cristian.

Procurorul Oxana Cucereavii în ședința judiciară de asemenea s-a pronunțat pentru respingerea cererii înaintate în interesele lui Rizea (Mihai) Cristian, considerînd-o neîntemeiată.

Examinînd sesizarea depusă și materialele cauzei în raport cu prevederile legale aplicabile, instanța de judecată apreciază că cererea avocatului Barbăneagră Sergiu în interesele condamnatului Rizea (Mihai) Cristian este întemeiată și urmează a fi admisă, avînd în vedere următoarele considerente.

Conform art. 7 alin. (3), (3¹), (3²), (3⁴) Cod de procedură penală, în cazul existenței incertitudinii cu privire la constituționalitatea legilor și a hotărârilor Parlamentului, a decretelor Președintelui Republicii Moldova, a hotărârilor și a ordonanțelor Guvernului, care urmează a fi aplicate în procesul judecării cauzei, instanța de judecată, din oficiu sau la cererea unui participant la proces, sesizează Curtea Constituțională pentru a se pronunța asupra constituționalității acestora.

La ridicarea excepției de neconstituționalitate și la sesizarea Curții Constituționale, instanța de judecată nu este în drept să se pronunțe asupra temeiniciei sesizării sau asupra conformității normelor contestate cu prevederile Constituției, limitându-se la verificarea întrunirii următoarelor condiții:

a) obiectul excepției intră în categoria actelor prevăzute la art.135 alin.(1) lit.a) din Constituție;

b) excepția este ridicată de către una dintre părți sau de reprezentantul acesteia ori de către instanța de judecată din oficiu;

c) prevederile contestate urmează a fi aplicate în procesul judecării cauzei;

d) nu există o hotărâre anterioară a Curții Constituționale avînd ca obiect prevederile contestate.

Ridicarea excepției de neconstituționalitate se dispune în termen de 5 zile prin încheiere care nu se supune niciunei căi de atac și care nu afectează continuarea examinării în fond a cauzei. Însă, pînă la pronunțarea Curții Constituționale asupra excepției de neconstituționalitate, dezbaterile judiciare se suspendă, *cu excepția examinării demersurilor privind măsurile procesuale de constrângere*. Instanța de judecată este obligată să sesizeze Curtea Constituțională în termen de 5 zile de la data emiterii încheierii.

Ridicarea excepției de neconstituționalitate în procedura controlului judiciar al procedurilor prejudiciare nu suspendă examinarea cererilor, a demersurilor, a plîngerilor și a recursurilor.

Potrivit prevederilor art. 135 alin. (1) lit. a) din Constituție, Curtea Constituțională exercită, la sesizare, controlul constituționalității legilor și hotărârilor Parlamentului, a decretelor Președintelui Republicii Moldova, a hotărârilor și ordonanțelor Guvernului, precum și a tratatelor internaționale la care Republica Moldova este parte.

Referitor la condițiile de admisibilitate ale sesizării instanța de judecată remarcă că textul legal prevăzut la art. art. 203 alin. (2), 205, 209, 210 Cod de procedură penală, în măsura în care permit aplicarea sechestrului (indisponibilizarea) bunurilor ce aparțin unor

135
persoane terțe, care nu au calitatea de parte în procesul penal și art. 106¹ Cod penal, în măsura în care permite confiscarea extinsă a bunurilor aparținând unor terți care nu au calitate procesuală și care nu au fost condamnați în cauza penală, în raport cu prevederile art. art. 16, 20, 21, 23, 26, 46 și 54 din Constituția Republicii Moldova, vizat în sesizarea depusă de avocatul Barbăneagră Sergiu în interesele condamnatului Rizea (Mihai) Cristian, constituie obiect al controlului de constituționalitate, întrucât acestea fac parte din categoria actelor cuprinse la art. 135 alin. (1) lit. a) din Constituție.

De asemenea, instanța constată că excepția de neconstituționalitate a fost ridicată de către avocatul Barbăneagră Sergiu, în interesele condamnatului Rizea (Mihai) Cristian, iar din analiza jurisprudenței Curții Constituționale nu reiese existența unei hotărâri anterioare care să aibă ca obiect prevederile contestate. Instanța de judecată nu a identificat vreo decizie precedentă a Curții care să vizeze problema menționată mai sus.

În consecință, instanța de judecată consideră că, în prezenta cauză, sunt întrunite condițiile prevăzute de art. 7 alin. (3¹) din Codul de procedură penală. Aceasta, având în vedere că obiectul sesizării intră în categoria actelor cuprinse la articolul 135 alin. (1) lit. a) din Constituția Republicii Moldova, fiind o lege organică, că excepția a fost ridicată de apărătorul lui Rizea (Mihai) Cristian, că prevederile contestate urmează a fi aplicate la soluționarea cauzei, iar Curtea Constituțională nu s-a pronunțat anterior asupra acestora. Prin urmare, instanța va înainta Curții Constituționale sesizarea depusă de avocatul Barbăneagră Sergiu în interesele condamnatului Rizea (Mihai) Cristian.

În acest context, conducându-se de art. 135 alin. (1) lit. a) din Constituția Republicii Moldova, art. 7, art. 342 Cod de procedură penală, instanța de judecată,-

DISPUNE :

Se admite cererea avocatului Barbăneagră Sergiu în interesele condamnatului Rizea (Mihai) Cristian, privind ridicarea excepției de neconstituționalitate a prevederilor art. art. 203 alin. (2), 205, 209, 210 Cod de procedură penală și art. 106¹ Cod penal, în raport cu prevederile art. art. 16, 20, 21, 23, 26, 46 și 54 din Constituția Republicii Moldova.

Se ridică excepția de neconstituționalitate în cauza privind examinarea demersului Ministrului Justiției al Republicii Moldova privind recunoașterea sentinței penale emisă de înalta Curte de Casație și Justiție nr. 680, din 07.12.2017, prin care s-a dispus confiscarea de la Rizea (Mihai) Cristian a echivalentului în lei la cursul BNR, de la data punerii în executare a sumei de 300 000 euro, ca urmare a comiterii infracțiunii de trafic de influență.

Se sesizează Curtea Constituțională cu privire la realizarea controlului constituționalității asupra textului legal prevăzut la art. art. 203 alin. (2), 205, 209, 210 Cod de procedură penală, în măsura în care permit aplicarea sechestrului (indisponibilizarea) bunurilor ce aparțin unor persoane terțe, care nu au calitatea de parte în procesul penal și art. 106¹ Cod penal, în măsura în care permite confiscarea extinsă a bunurilor aparținând unor terți care nu au calitate procesuală și care nu au fost condamnați în cauza penală, în raport cu prevederile art. art. 16, 20, 21, 23, 26, 46 și 54 din Constituția Republicii Moldova.

Se remite Curții Constituționale prezenta încheiere, sesizarea avocatului Barbăneagră Sergiu care acționează în interesele condamnatului Rizea (Mihai) Cristian, și copia demersului cu materialele anexe la aceasta.

Încheierea nu se supune căilor de atac.

Președintele ședinței,

Judecătorul

Bologan Ana